

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5MCdo/1/2013
Identifikačné číslo spisu:	9013899633
Dátum vydania rozhodnutia:	16.12.2015
Meno a priezvisko:	JUDr. Soňa Mesiarkinová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:9013899633.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu TATRASVIT SVIT - SOCKS a.s., so sídlom vo Svite, Mierová 1, zastúpenej advokátom JUDr. Matejom Válašikom, so sídlom v Bratislave, Ul. 29. augusta, proti žalovanej Slovenskej republike - Úradu geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky, so sídlom v Bratislave, Chlumeckého 2, o náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom, vedenej na Okresnom súde Bratislava III pod sp.zn. 12 C 41/2003, o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 8. novembra 2011, sp.zn. 14 Co 277/2011 a rozsudku Okresného súdu Bratislava III z 18. januára 2008, č.k. 12 C 41/2003-122, takto

rozhodol:

Mimoriadne dovolanie o d m i e t a .

Žalovanej náhradu trov konania o mimoriadnom dovolaní nepriznáva.

Odôvodnenie

Okresný súd Bratislava III rozsudkom z 18. januára 2008, č.k. 12 C 41/2003-122 zamietol návrh žalobcu, ktorým sa domáhal voči žalovanej zaplattenia sumy 3.825.000,- Sk s 19 % úrokom z omeškania od 5. decembra 1998 do zaplattenia z titulu náhrady škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom, spočítavajúcim v nesprávnom a bezdôvodnom zápise exekučného titulu na LV Č. XXX, pre k.ú. M., čím došlo k zmareniu zmluvy o budúcej zmluve, odstúpeniu zmluvného partnera od tejto zmluvy a zaplatteniu zmluvnej pokuty vo výške žalovanej sumy žalobcom tak, ako sa v zmluve zaviazal. Žalovanej náhradu trov konania nepriznal. Mal za to, že konaním žalovanej došlo k nesprávnemu úradnému postupu - vykonaniu zápisu na LV č. XXX z 3. septembra 1998 na spornej nehnuteľnosti v časti „C“ Ľarchy, ktorým žalovaná omylom vyznačila "Exekútorský úrad Humenné: Upovedomenie o začatí exekúcie zriadením exekučného záložného práva na nehnuteľnostiach S.“ - hoci tento zápis sa mal týkať iného subjektu. Predmetom sporu bola zmluvná pokuta, ktorú sa v zmysle čl. II Zmluvy o budúcej zmluve zaviazal žalobca zaplatiť spoločnosti ABH, spol. s r.o. Poukázal na ustanovenia § 544 ods. 1 a 2, § 50a ods. 1, 2 a 3 Občianskeho zákonníka, § 290 ods. 1 a 2 a § 374 ods. 1 Obchodného zákonníka a na

ustanovenie § 18 ods. 1 a 2 zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom. Uviedol, že zmluvná pokuta je zabezpečovací prostriedok, ktorý má akcesorickú povahu, teda predpokladá existenciu hlavného záväzku, na zabezpečenie ktorého má slúžiť, pričom poukázal na judikát NS SR č. R 14/1999. Podľa vyjadrenia žalobcu k hlavnému záväzku - k uzavretiu kúpnej zmluvy nedošlo z dôvodu, že spoločnosť ABH spol. s r.o. mu listom z 8. septembra 1998 oznámila odstúpenie od Zmluvy o budúcej zmluve v dôsledku nedodržania dojednanej lehoty na uzavretie riadnej zmluvy a následne vyzvala žalobcu na zaplatenie zmluvnej pokuty. Dospel k záveru, že ak žalobca nezavinil, nespôsobil a nemohol predpokladať vzniknutú prekážku, ide o okolnosť, ktorá vylučuje jeho povinnosť zaplatiť zmluvnú pokutu, pokiaľ táto bola jedinou prekážkou, brániacou uzavretiu riadnej kúpnej zmluvy tak, ako ju deklaruje žalobca. Konštatoval, že žalobca nemal dobrovoľne zmluvnú pokutu zaplatiť, ale mal vyčekať na rozhodnutie súdu, pokiaľ by ho spoločnosť ABH, spol. s r.o. o zaplatenie zmluvnej pokuty žalovala. Dôvody zaplatenia zmluvnej pokuty uvedené žalobcom (zachovanie dobrých obchodných vzťahov) neakceptoval, pretože žalobca tým preniesol zodpovednosť na žalovanú. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p.

Krajský súd v Bratislave na základe odvolania žalobcu rozsudkom z 8. novembra 2011, sp.zn. 14 Co 277/2011 (v poradí tretím) rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil a žalovanej náhradu trov odvolacieho a dovolacieho konania nepriznal. Pri posudzovaní nároku žalobcu rovnako ako pri predchádzajúcom rozhodnutí, vychádzal z nesporných skutočností, a to že zo strany žalovanej došlo k nesprávnemu úradnému postupu, že zaplatením zmluvnej pokuty vznikla žalobcovi škoda spočívajúca v zmenšení jeho majetku o čiastku zodpovedajúcu zaplatenej zmluvnej pokute. Mal však za to, že majetok žalobcu sa nezmenšil v príčinnej súvislosti s nesprávnym postupom katastrálneho úradu. Poukázal na ustanovenia § 289 ods. 1, § 290 ods. 1, § 300, § 344, § 374 ods. 1 a § 302 Obchodného zákonníka ako aj ustanovenia § 18 zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom. Považoval za nesporné, že na právny vzťah medzi žalobcom a spoločnosťou ABH, spol. s r.o. s poukazom na ustanovenia § 1 Obchodného zákonníka je potrebné aplikovať ustanovenia tohto zákona. Mal za to, že splnenie zmluvnej povinnosti (zaplatenie zmluvnej pokuty) zo strany žalobcu, nemôže byť škodou v zmysle zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom. Vychádzal z toho, že nesprávny zápis katastrálneho úradu je bezpochyby nesprávnym úradným postupom v zmysle citovaného zákona, ktorý však bez ďalšieho nemá za následok vznik škody. Peňažné plnenie, ktorého sa žalobca domáha titulom náhrady škody a ktorého výška zodpovedala žalobcom zaplatenej zmluvnej pokute, nepredstavuje ujmu spôsobenú nesprávnym postupom katastrálneho úradu. Majetok žalobcu sa zmenšil až zaplatením zmluvnej pokuty, to znamená, že bez ďalšej právnej skutočnosti, v danom prípade bez splnenia zmluvnej povinnosti zaplatiť zmluvnú pokutu, by ku škode u žalobcu vôbec nedošlo. Z postupného sledu jednotlivých skutkových okolností v danej veci považoval za zrejmé, že nesprávny úradný postup katastrálneho úradu bol významným článkom reťazca príčin a následkov, pretože ak by nedošlo k nesprávnemu úradnému postupu, nebol by sa zmenšil ani majetok žalobcu. Napriek tomu mal za to, že z relevantných príčin a následkov vyplýva, že zmenšenie majetku žalobcu nebolo spôsobené priamo nesprávnym úradným postupom katastrálneho úradu. Uzavrel, že keďže vzťah príčiny a následku má byť priamy a bezprostredný, v danom prípade nebola daná príčinná súvislosť medzi nesprávnym úradným postupom katastrálneho úradu a škodou vzniknutou zmenšením majetku žalobcu v dôsledku zaplatenia zmluvnej pokuty. O trovách konania rozhodol podľa § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p..

Na dovolanie žalobcu Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením z 5. júna 2012, sp.zn. 5 Cdo 79/2012 dovolanie odmietol a žalovanej náhradu trov dovolacieho konania nepriznal. Vzhľadom na to, že prípustnosť dovolania žalobcu nebolo možné vyvodiť zo žiadneho ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku, Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie odmietol podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p., ako smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné. So zreteľom na odmietnutie dovolania sa nezaoberal napadnutým rozhodnutím odvolacieho súdu z hľadiska jeho vecnej správnosti. O trovách dovolacieho konania rozhodol podľa § 243b ods. 4 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 151 ods. 1 O.s.p.

Na základe podnetu žalobcu podal generálny prokurátor Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“) mimoriadne dovolanie proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 8. novembra 2011, sp.zn. 14 Co 277/2011 a rozsudku Okresného súdu Bratislava III z 18. januára 2008, č.k. 12 C 41/2003-122. Poukázal na § 1 ods. 1 a § 18 ods. 1 zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom. Uviedol, že príčinná súvislosť medzi škodou a nesprávnym úradným postupom je predpokladom vzniku nároku na náhradu škody. Príčinná súvislosť je vyjadrená v ustanovení § 18 ods. 1 zákona č. 58/1969 Zb., slovným spojením „škoda spôsobená ... nesprávnym úradným postupom“. Príčinná súvislosť je v určitom rozsahu otázkou skutkovou a v určitom rozsahu otázkou právnou. Dôvodom mimoriadneho dovolania bolo výlučne nesprávne právne posúdenie veci, a to nesprávna interpretácia ustanovenia § 18 ods. 1 zákona č. 58/1969 Zb. v časti slovného spojenia „škoda spôsobená ... nesprávnym úradným postupom“. Poukázal, že odvolací súd interpretoval uvedené ustanovenie tak, že škoda nie je spôsobená nesprávnym úradným postupom vtedy, ak v dôsledku nesprávneho úradného postupu vznikol súkromnoprávny záväzok na ťarchu žalobcu, ktorý žalobca splnil. Mal za to, že správna interpretácia citovaného ustanovenia je taká, že ak žalobcovi vznikne splnením záväzku majetková ujma a ak tento záväzok vznikol ako následok nesprávneho úradného postupu, ide o škodu v príčinnej súvislosti s nesprávnym úradným postupom, pričom za danú škodu zodpovedá štát. Poukázal na to, že pojem príčinná súvislosť právny predpis bližšie nedefinuje. Obsah pojmu určujú výkladové metódy práva. Poukázal na príčinnú súvislosť faktickú (de facto, skutkovú) a príčinnú súvislosť právnú (de iure). 1/ Príčinná súvislosť „de facto“ medzi dvoma skutočnosťami je daná iba vtedy, ak by druhá skutočnosť nenastala bez prvej skutočnosti. Zisťovanie faktického príčinného vzťahu sa vykoná metódou elementárnej logiky označovanou ako „conditio sine qua non“ alebo „but for test“. Príčinná súvislosť v právnom zmysle (de iure) nastáva iba vtedy, ak okrem kritéria a ad 1/ existuje aj blízky a predvídateľný vzťah medzi príčinou a následkom. Právna kauzalita nie je daná, ak druhá skutočnosť je síce následkom prvej skutočnosti (bez prvej skutočnosti by druhá skutočnosť nenastala), avšak druhá skutočnosť je súčasne aj následkom inej, hodnotovo bližšej a menej predvídateľnej okolnosti (tzv. actus interveniens). Táto okolnosť zasiahla do deja takým spôsobom, že došlo k prerušeniu právnej kauzality medzi prvou a druhou skutočnosťou, hoci kauzalita faktická zostala medzi nimi zachovaná (kritérium ad 1/ je naďalej splnené). Uviedol, že súd prvého stupňa dospel nesprávnou aplikáciou zákonných ustanovení o zmluvnej pokute k záveru, že žalobca vôbec nebol povinný zmluvnú pokutu zaplatiť, teda neuznal ani len splnenie faktickej kauzality. Odvolací súd však nespochybnil, že žalobca mal povinnosť zmluvnú pokutu zaplatiť, keď argumentácia odvolacieho súdu je založená výsostne na nesplnení podmienok príčinnej súvislosti de iure. Odvolací súd uviedol, že: „bez ďalšej právnej skutočnosti, v danom prípade bez splnenia zmluvnej povinnosti zaplatiť zmluvnú pokutu, by ku škode u žalobcu vôbec nedošlo.“ Odvolací súd teda vidí okolnosť prerušujúcu kauzálny dej (actus interveniens) v tom, že žalobca svoj existujúci záväzok splnil. Odvolací súd uviedol (strana 12 rozsudku, posledný odsek), že „postup katastrálneho úradu bol významným článkom reťazca príčin (uznal tým faktickú kauzalitu), napriek tomu ... vzťah príčiny a následku musí byť priamy a bezprostredný (nestotožnil sa so splnením podmienok právnej kauzality)“. Mal za to, že je neprípustné považovať splnenie existujúceho platného a splatného záväzku za actus interveniens, za okolnosť hodnotovo bližšiu a menej predvídateľnú, ktorá pretŕha blízky vzťah príčinnej súvislosti so skoršími súvislosťami majúcimi za následok samotný vznik záväzku. Považoval za priam prekvapujúce vysloviť, že samotný žalobca tým, že splnil záväzok, spôsobil novú udalosť, ktorou sa nesprávny úradný postup stal vo vzťahu ku škode hodnotovo bezvýznamnou príčinou. Keďže odvolací súd dospel k záveru, že zaplatenie zmluvnej pokuty žalobcom bolo udalosťou, bez ktorej by k vzniku škody nedošlo a že týmto zaplatením sa vzťah nesprávneho úradného postupu a škody stál nie priamym a nie bezprostredným, zaťažil rozhodnutie nesprávnym právnym posúdením veci spočívajúcim v nesprávnej interpretácii ustanovenia § 18 ods. 1 zákona č. 58/1969 Zb. Z týchto dôvodov generálny prokurátor navrhol, aby mimoriadnym dovolaním napadnuté rozsudky odvolacieho súdu a súdu prvého stupňa boli zrušené a vec vrátená Okresnému súdu Bratislava III na ďalšie konanie, z dôvodu, že rozhodnutia spočívajú na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p.).

Žalobca vo svojom písomnom vyjadrení k mimoriadnemu dovolaniu uviedol, že s podaným mimoriadnym dovolaním súhlasí, poukázal na skúmanie príčinnej súvislosti z hľadiska právneho posudzovania. S poukazom na § 243b ods. 2 druhá veta O.s.p. navrhol, aby dovolací súd napadnuté

rozhodnutie zmenil a žalovanú zaviazal zaplatiť žalobcovi sumu 126.966,73 € spolu so 17,6 % úrokom z omeškania od 22. októbra 2001 až do zaplatenia a uloží žalovanej povinnosť nahradiť žalobcovi náhradu trov prvostupňového, odvolacieho a dovolacieho konania, na účet právneho zástupcu žalobcu, do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

Žalovaná sa k podanému mimoriadnemu dovolaniu písomne nevyjadрила.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd rozhodujúci o mimoriadnom dovolaní (§ 10a ods. 3 O.s.p.) bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s § 243a ods. 1 O.s.p.) preskúmal napadnuté rozhodnutie v rozsahu podľa § 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s § 242 ods. 1 O.s.p. a dospel k záveru, že mimoriadne dovolanie treba odmietnuť.

Podľa § 243e ods. 1 O.s.p. ak generálny prokurátor na základe podnetu účastníka konania, osoby dotknutej rozhodnutím súdu alebo osoby poškodenej rozhodnutím súdu zistí, že právoplatným rozhodnutím súdu bol porušený zákon (§ 243f O.s.p.), a ak to vyžaduje ochrana práv a zákonom chránených záujmov fyzických osôb, právnických osôb alebo štátu a túto ochranu nie je možné dosiahnuť inými právnymi prostriedkami, podá proti takémuto rozhodnutiu súdu mimoriadne dovolanie. Podľa § 243f ods. 1 O.s.p. mimoriadnym dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie súdu za podmienok uvedených v § 243e, ak a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237, b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 243f ods. 1 O.s.p.).

V danom prípade dovolací súd považuje za potrebné uviesť, že generálny prokurátor podal mimoriadne dovolanie podľa § 243e ods. 1 O.s.p. výlučne z toho dôvodu, že napadnuté rozsudky okresného súdu a krajského súdu spočívajú v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p.), ktoré videl v tom, že sudy nesprávne interpretovali ustanovenie § 18 ods. 1 zákona č. 58/1969 Zb.

Mimoriadne dovolanie je (mimoriadny) opravný prostriedok, ktorý smeruje proti rozhodnutiu súdu, ktoré už nadobudlo právoplatnosť a vykazuje atribúty záväznosti a nezmeniteľnosti (§ 159 ods. 1 O.s.p.). V konaní o mimoriadnom dovolaní dochádza preto k stretu dvoch základných práv (ústavných princípov). Ide jednak o právo na spravodlivý súdny proces, jednak o zásadu právnej istoty ako súčasť právneho štátu podľa čl. 1 ods. 1 Ústavy. Vzhľadom na princíp právnej istoty vyplývajúci z čl. 1 ods. 1 Ústavy, ktorý do určitej miery obmedzuje právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 4 Ústavy, treba mať v konaní o mimoriadnom dovolaní na zreteli vzájomný vzťah oboch týchto ustanovení. Daná procesná situácia musí byť totiž vyriešená z pohľadu oboch dotknutých ústavných článkov tak, aby boli zachované označené ústavné práva (m. m. I. ÚS 252/05 a tiež IV. ÚS 481/2011). Pri rozhodovaní o mimoriadnom dovolaní nemožno brať na zreteľ len generálnym prokurátorom namietané porušenie zákona, lebo je potrebné zachovať ústavnoprávne relevantnú rovnováhu medzi právom na spravodlivé súdne konanie a ústavným princípom právnej istoty. Právo na spravodlivý súdny proces treba pritom vnímať ako právo, ktoré sa netýka len jedného z účastníkov konania (jednej procesnej strany) a sleduje len jeho práva a oprávnené záujmy; právo na spravodlivý súdny proces sa viaže na občianske súdne konanie ako celok a právne postavenie všetkých jeho účastníkov rovnako.

Z relevantnej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vyplýva, že systém opravných prostriedkov zakotvený v právnom poriadku zmluvnej strany Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“) musí byť nevyhnutne v súlade s požiadavkami čl. 6 Dohovoru. Vo všeobecnosti pre použitie mimoriadnych opravných prostriedkov platí, že sú prípustné iba vo výnimočných prípadoch. Mimoriadny prieskum sa nesmie uplatňovať ako zastreté odvolanie (Sutyazhnik proti Rusku rozsudok z roku 2009). ESLP v rámci svojej rozhodovacej praxe už viackrát vyslovil nezlučiteľnosť mimoriadneho opravného prostriedku s princípom právnej istoty, a konštatoval porušenie čl. 6 ods. 1 Dohovoru vtedy, keď k nariadeniu opätovného preskúmania veci došlo (len) z dôvodu existencie odlišného právneho posúdenia veci (porovnaj Roseltrans proti Rusku, rozsudok z roku 2005). Vo veci Abdullayev proti Rusku (rozsudok z roku 2010) ESLP zdôraznil, že v záujme právnej istoty zahrnutej v čl. 6 Dohovoru by právoplatné rozsudky mali vo všeobecnosti zostať

„nedotknuté“. K ich zrušeniu by preto malo dochádzať iba pre účely nápravy zásadných, hrubých a podstatných väd. Podľa názoru ESLP v žiadnom prípade však za takú vadu nemožno označiť skutočnosť, že na predmet konania existujú dva odlišné právne názory [viď napríklad Sutyazhnik proti Rusku (rozsudok z roku 2009) alebo Bulgakova proti Rusku (rozsudok z roku 2007)]. Vo veci Cornif proti Rumunsku (rozsudok z roku 2007) dospel k záveru, že sa v danom prípade sa jednalo o typický prípad existencie dvoch odlišných právnych názorov na ten istý predmet konania, čo v žiadnom prípade neoprávňuje zrušenie právoplatného a záväzného rozhodnutia. Princíp právnej istoty tu môže ustúpiť iba výnimočne, a to za účelom zaistenia opravy základných väd alebo justičných omylov (pozri Ryabykh proti Rusku, rozsudok z roku 2003) a napravenia „väd najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“, ale nie z dôvodu právnej čistoty (pozri Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009).

Zároveň ESLP opakovane dospel - na základe sčasti odlišných úvah - aj k názoru, že k porušeniu čl. 6 Dohovoru dochádza tiež vtedy, ak je právoplatné a záväzné rozhodnutie súdu zrušené v rámci mimoriadneho prieskumu, ktorý presadil taký subjekt odlišný od účastníkov konania, len na úvahe ktorého bolo posúdenie vhodnosti alebo potreby podania mimoriadneho opravného prostriedku iniciujúceho tento mimoriadny prieskum (viď napríklad rozhodnutia ESLP vo veci Kutepov a Anikayenko proti Rusku z roku 2005 a vo veci Tripon proti Rumunsku z roku 2008). Inštitút veľmi podobný mimoriadnemu dovolaniu upravenému v Občianskom súdnom poriadku bol predmetom skúmania ESLP vo veci Tripon proti Rumunsku (rozsudok z roku 2008). V tomto rozhodnutí ESLP konštatoval, že v skúmanom prípade generálny prokurátor nekonal na základe vlastnej iniciatívy, ale konal na základe žiadosti jednej zo strán sporu. ESLP zásah generálneho prokurátora do takéhoto súkromnoprávneho súdneho konania označil za priťažujúci faktor, pretože, hoci tento štátny úradník konal na základe podnetu účastníka súdneho konania, podanie mimoriadneho dovolania bolo ponechané výlučne na voľnej úvahe generálneho prokurátora. ESLP v danej veci preto dospel k záveru, že zrušenie dotknutého právoplatného a záväzného rozhodnutia porušilo sťažovateľovo právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru. Aj aktuálne rozhodnutia ESLP z 9. júna 2015 vydané vo veciach proti Slovenskej republike (DRAFT-OVA, a.s., PSMA, s.r.o. a COMPCAR, s.r.o.) pripomínajú význam a obsah princípu rovnosti zbraní a princípu právnej istoty, s ktorými bezprostredne súvisí otázka záväznosti, nezrušiteľnosti a dôveryhodnosti právoplatných súdnych rozhodnutí z iniciatívy generálneho prokurátora vyjadrenej podaním mimoriadneho dovolania.

Dovolací súd v súvislosti s aplikáciou predmetných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku o mimoriadnom dovolaní a ich ústavne konformným výkladom, majúc na pamäti judikatúru ESLP i judikatúru Ústavného súdu Slovenskej republiky, dospel k záveru, že pokiaľ zákonodarca odvádza prípustnosť mimoriadneho dovolania z porušenia zákona s odkazom na ustanovenie § 243f O.s.p., kde bližšie konkretizuje možné dôvody, medzi ktoré zaradil aj nesprávne právne posúdenie veci, tak potom v prípade podania mimoriadneho dovolania práve z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia je potrebné pod porušením zákona rozumieť také porušenie procesného práva - zákona, ktoré v konečnom dôsledku znamená zároveň aj nesprávne právne posúdenie (či už hmotnoprávneho alebo prípadne procesného charakteru). K takémuto interpretačnému záveru dospel dovolací súd v spojitosti s kumulatívnym predpokladom prípustnosti mimoriadneho dovolania, ktorý stanovuje podmienku, ak to vyžaduje ochrana práv a zákonom chránených záujmov fyzických osôb, právnických osôb alebo štátu. V opačnom prípade ak by nesprávne právne posúdenie bolo spájané výlučne s porušením hmotnoprávnych ustanovení zákona (ktoréhokoľvek), tak by de facto v takmer každom prípade bolo možné napadnúť právoplatne rozhodnutú vec týmto mimoriadnym opravným prostriedkom, čím by sa tento mimoriadny opravný prostriedok dostal na úroveň „ďalšieho“ odvolania a bolo by len na svojvôli generálneho prokurátora, do ktorej právoplatne skončenej veci zasiahne podaním mimoriadneho dovolania s odvolaním sa na nesprávne právne posúdenie veci. Takýto výklad dotknutých ustanovení Občianskeho súdneho poriadku by vo svojich dôsledkoch znamenal porušenie minimálne základného práva na súdnu ochranu jedného z účastníkov konania, rovnosti účastníkov konania, zásady nezmeniteľnosti právoplatných súdnych rozhodnutí, a to treťou stranou, odlišnou od účastníkov konania, ktorá nepatrí do súdnej moci, čo opodstatnene vyvoláva otázky, či ide o prípustné legitímne zasahovanie do nezávislosti súdov a súdnej moci ako takej. Dovolací súd opätovne poukazuje na už citovanú judikatúru ESLP (podporovanú aktuálnou judikatúrou ESLP vo vzťahu k Slovenskej republike: COMPCAR, s.r.o.

proti Slovenskej republike, sťažnosť č. 25132/13, vid' body 68,69, 74 a 78 odôvodnenia rozsudku z 9. júna 2015; DRAFT - OVA a.s. proti Slovenskej republike, sťažnosť č. 72493/10, vid' body 76 až 79, 84 a 86 odôvodnenia rozsudku z 9. júna 2015; PSMA, spol. s r.o. proti Slovenskej republike, sťažnosť č. 42533/11, vid' body 68 až 71, 78 a 79 odôvodnenia rozsudku z 9. júna 2015), z ktorej vyplýva, že samotná okolnosť (možnosť) existencie dvoch rôznych právnych názorov na vec nie je dostatočným dôvodom opätovného rozhodovania vo veci. V tejto súvislosti dovolací súd poukazuje práve aj na Stanovisko najvyššieho súdu, v ktorom najvyšší súd konštatuje, že „snaha presadiť vecnú správnosť a spravodlivosť konečného meritorneho rozhodnutia vyneseného v občianskom súdnom konaní bez ohľadu na nezmeniteľnosť a záväznosť súdneho rozhodnutia je legítimná v okamihu, keď sa v konaní alebo v rozhodnutí vyskytnú také pochybenia, ktoré sú v príkrom rozpore s ústavnými princípmi platiacimi v civilnom procese, pričom tieto pochybenia nie sú riešiteľné inak, než použitím mimoriadneho opravného prostriedku; majú charakter narušenia princípov spravodlivého procesu a v konečnom dôsledku by znamenali odopretie práva na súdnu ochranu v duchu čl. 46 ods. 1 ústavy v súvislosti aj s podstatným (závažným) porušením práv účastníkov konania, ktorých ťažisko je v čl. 46 až 50 Ústavy Slovenskej republiky. Z toho vyplýva výnimočnosť použitia mimoriadneho opravného prostriedku a jeho aplikácia len vo veciach, v ktorých sa súdne rozhodnutie dostalo do rozporu s oprávnenými záujmami alebo právami účastníkov konania, ďalších osôb, ktoré sú priamo dotknuté obsahom výroku súdneho rozhodnutia, prípadne takými osobami, ktoré mali byť účastníkmi konania, ale z dôvodu pochybenia súdu sa nimi nestali“ (Stanovisko občianskoprávného kolégia najvyššieho súdu č. 36/2008). Vychádzajúc z uvedeného dovolací súd dospel k záveru, že ustanovenie §243e ods. 1 O.s.p. je potrebné vykladať reštriktívne a pod porušením zákona v prípade dôvodu vyjadreného v § 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p. (nesprávne právne posúdenie) je potrebné predovšetkým rozumieť závažné porušenie zákona procesného charakteru, pretože v opačnom prípade by nebola splnená ďalšia podmienka prípustnosti mimoriadneho dovolania, a to požiadavka ochrany práv a zákonom chránených záujmov fyzických osôb, právnických osôb alebo štátu. Požiadavka presadenia vecnej správnosti a spravodlivosti meritorneho právoplatného rozhodnutia prostredníctvom mimoriadneho dovolania podľa názoru dovolacieho súdu nie je legítimná v prípade, ak generálny prokurátor napriek záveru o rešpektovaní všetkých relevantných procesných pravidiel všeobecným súdom konajúcim o veci samej presadzuje využitím predmetného mimoriadneho opravného prostriedku výlučne svoj odlišný právny názor na hmotno-právne posúdenie právoplatne ukončenej kauzy. Totiž aj v prípade, ak by právny názor generálneho prokurátora rešpektoval kritérium vecnej správnosti pri rozhodovaní v merite veci, „porušenie“ zákona pričítateľné súdom nižšieho stupňa by nemalo charakter narušenia princípov spravodlivého procesu a v konečnom dôsledku by neznamenalo odoprenie práva na súdnu ochranu v duchu čl. 46 ods. 1 Ústavy, pretože absentuje podstatné (závažné) porušenie práv účastníkov konania, ktorých ťažisko je v čl. 46 až čl. 50 Ústavy.

Z týchto dôvodov najvyšší súd odmietol mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora ako neprípustné (§ 243e ods. 1 O.s.p. v spojení s § 243i ods. 2 O.s.p., § 243b ods. 5 O.s.p. a § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p.).

Generálnemu prokurátorovi v konaní o mimoriadnom dovolaní nemôže byť uložená povinnosť nahradiť trovy konania. Povinnosť nahradiť trovy konania v konaní o mimoriadnom dovolaní má ten, kto podal podnet na podanie mimoriadneho dovolania (vid' § 148a ods. 1 a 2 O.s.p.). V danom prípade dal podnet na mimoriadne dovolanie žalobca. Žalovaná nepodala návrh na priznanie náhrady trov konania o mimoriadnom dovolaní; najvyšší súd jej vzhľadom na to nepriznal náhradu trov konania o mimoriadnom dovolaní (§ 243i ods. 2 O.s.p. a § 151 ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.